VOOR INTERN GEBRUIK

Strategy Unit

Economisch Kompas Eijsden-Margraten

Gemeenteraadscomissie Eijsden-Margraten
Woensdag 22 okt. 2025

gemeente eijsden-margraten

Agenda

1. Aanleiding Economisch Kompas en proces
2. Analyse Economische identiteit
3. Te valideren ontwikkelkansen

Aanleiding intern

- Eijsden-Margraten koestert economische ambities en ziet economie als drijver voor een leefbare gemeente.

- Belangrijk om het gevoel over het economisch potentieel van de gemeente ‘hard te maken’.

Door:

1. Vastleggen van de economische identiteit
2. Inzichtelijk maken van ontwikkelkansen
3. Bundelen van energie op een Economisch Kompas

Aanleiding extern – VNG Handreiking

- MKB belangrijk voor werkgelegenheid en economische welvaart van gemeenten en hun inwoners en speelt essentiële rol realisatie maatschappelijke opgaven en transities.

- Economische zaken heeft daarin als discipline een aanjagende rol. Die rol staat in gemeenten onder grote druk.

- VNG: versterk als ondernemende overheid ‘economische zaken’

Gebruikswaarde Economisch Kompas

Waarom een Economisch kompas noodzakelijk is?

Het is een leidraad voor:

1. De herkenbaarheid van de economische kracht en ontwikkelrichting vergroten voor de omgeving

2. Richting te geven aan nieuw economisch en gemeentelijk beleid

3. Richting te geven aan partnerschappen en deelnemingen

Agenda

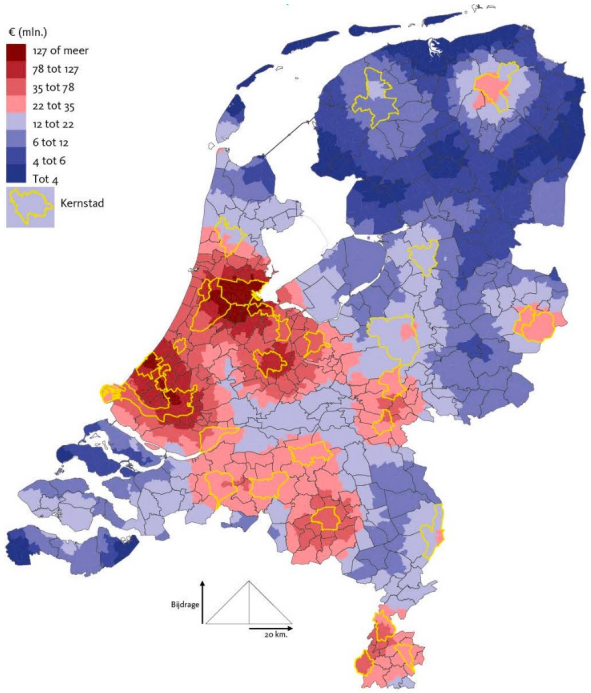
1. Aanleiding Economisch Kompas en proces
2. Analyse Economische identiteit
3. Te valideren ontwikkelkansen

Toegevoegde waarde en verdienvermogen

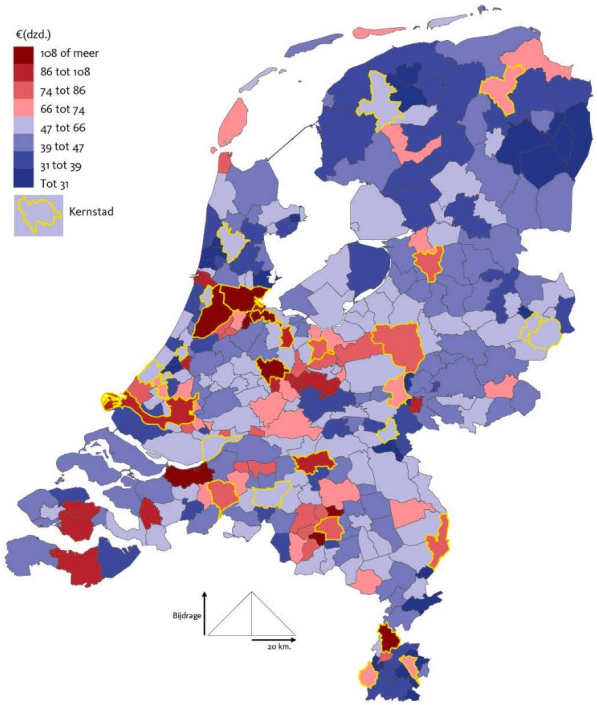
Concentratie van productie op bedrijventerreinen en sterke woonfunctie

- Lage toegevoegde waarde per inwoner, maar hoge toegevoegde waarde per km²

per km²

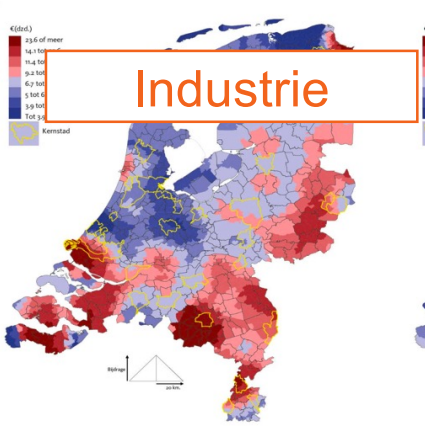
per inwoner

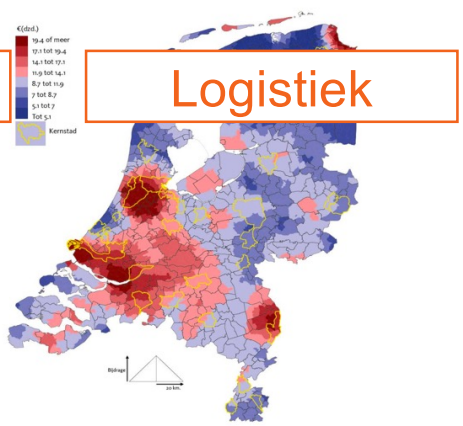
Toegevoegde waarde en verdienvermogen

Verzorgende activiteiten dominant

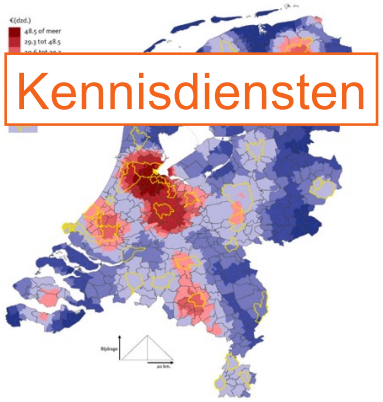
- Geld wordt verdiend door *verzorgende activiteiten*: zorg, welzijn en publieke dienstverlening

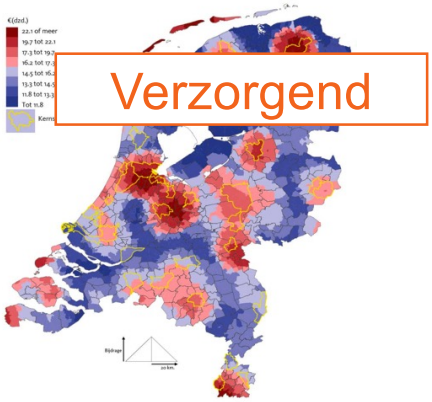
Figuur 4a. Ruimtelijke spreiding toegevoegde waarde, 2022 Industrie

Figuur 4b. Ruimtelijke spreiding toegevoegde waarde, 2022 Groothandel en transport

Figuur 4c. Ruimtelijke spreiding toegevoegde waarde, 2022 Kennisdiensten en financiële diensten

Figuur 4d. Ruimtelijke spreiding toegevoegde waarde, 2022 Verzorgende activiteiten

Bedrijven en sectoren

Eijsden-Margraten is een ondernemende gemeente, maar groei stagneert

- Eijsden-Margraten heeft een hoog aantal vestigingen (ondernemend), maar groeit beperkt tov andere gemeenten

#		Vestigingen	Inwoners	Vestigingen/1000 inw
1	Leudal	4.660	26.108	178
2	Nederweert	2.580	17.512	147
	Nederland	*2.551.540*	*18.083.000*	*141*
3	Mook en Middelaar	1.145	8.102	141
4	Gulpen-Wittem	1.910	14.017	136
5	Valkenburg aan de Geul	2.210	16.464	134
6/31	**Eijsden-Margraten**	**3.340**	**26.181**	**128**
7	Maasgouw	3.145	24.502	128
8	Beek (L.)	2.050	16.251	126
9	Meerssen	2.285	18.460	123
10	Echt-Susteren	3.910	32.269	121
	Limburg	*130.000*	*1.135.000*	*114*

#	Gemeente	Ontwikkeling (%)	Ontwikkeling (abs.)
1	Bergen (L)	4,2%	61
2	Brunssum	3,3%	70
3	Heerlen	3,1%	262
4	Maastricht	3,1%	413
5	Beek	3,0%	55
6	Simpelveld	2,8%	25
7	Stein	2,7%	65
8	Weert	2,7%	156
9	Vaals	2,6%	23
10	Sittard-Geleen	2,6%	249
(…)			
31/31	**Eijsden-Margraten**	**0,8%**	**23**

Bedrijven en sectoren

Duidelijke MKB-economie

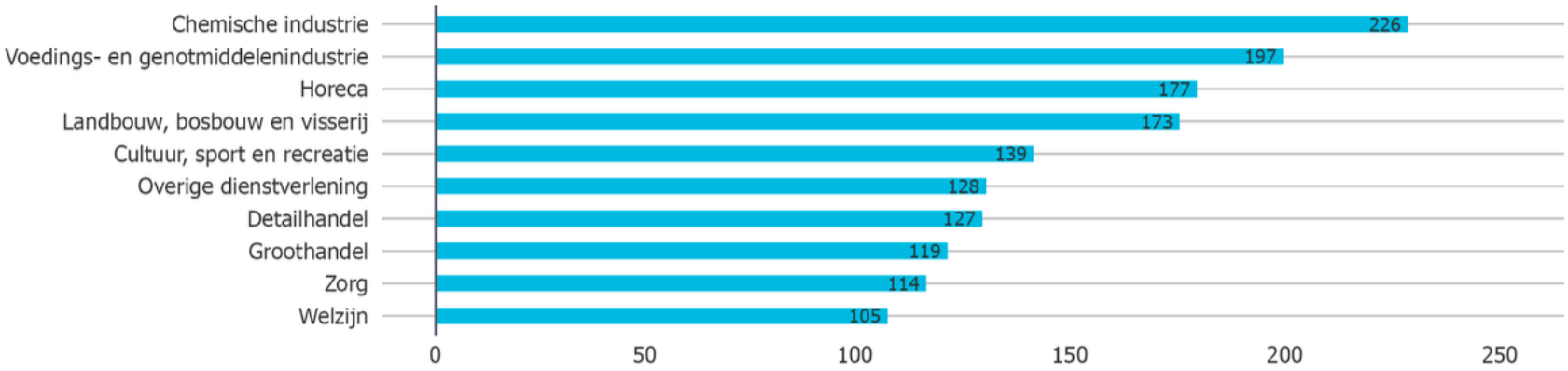
- Bedrijvensamenstelling met vooral klein MKB en geen grootbedrijven.

Werkzame personen	Eijsden-Margraten	Zuid-Limburg	Limburg
1 wp	78,0%	76,0%	75,0%
2-9 wp	17,6%	17,9%	18,6%
10-49 wp	3,6%	4,7%	5,1%
50-99	0,5%	0,6%	0,7%
100+ wp	0,3%	0,5%	0,6%

Bedrijven en sectoren

10 sectoren met specialisatie: chemische industrie en voeding dominant

- Cultuur, sport en recreatie oververtegenwoordigd in vestingen, Handel en Landbouw in banen.
- Specialisatiegraad op chemische industrie (fijnchemie), voedings- en genotsmiddelen en horeca

Arbeidsmarkt en ruimte

De staat van de gemeente in kerncijfers

- Regionale kerncijfers

Kerncijfers gemeente afgerond (2023)	
• *26.000 inwoners* • *3000 vestigingen* • *4500 studenten en leerlingen* • *38% van de mensen is 65+*	• *19.000 Potentiële beroepsbevolking* • *14.000 Beroepsbevolking* • *13.000 werkenden* • *8.800 banen*

Arbeidsmarkt en ruimte

De vijver met arbeidskrachten wordt steeds kleiner

- Er is een steeds kleiner wordende pool van arbeidskrachten in de gemeente Eijsden-Margraten en dat komt door bevolkings-samenstelling met vergrijzing

	Eijsden-Margraten	Limburg	Landelijk
Potentiële beroepsbevolking/ bevolking	0,72	0,76	0,75
Beroepsbevolking/bevolking	0,53	0,54	0,57
Werkzame beroepsbevolking/ bevolking	0,52	0,52	0,55
Grijze druk	0,54	0,44	0,34
Groene druk	0,34	0,31	0,36

	Eijsden-Margraten	Limburg	Landelijk
Beroepsbevolking/potentiële beroepsbevolking (bruto arbeidsparticipatie)	0,73	0,73	0,75
Onbenut arbeidspotentieel	7,4%	9,2%	10,6%
-werklozen	2,8%	2,7%	3,6%
-overig	4,6%	6,5%	7,0%

Arbeidsmarkt en ruimte

Eijsden-Margraten is een bedrijventerreinen gemeente

- Eijsden-Margraten huisvest ondergemiddeld aantal banen. Die banen concentreren zich (zeer) sterk op bedrijventerreinen

	Eijsden-Margraten	Limburg	Landelijk
Banen/1000 inwoners	442	512	539
Banen/beroepsbevolking	0,62	0,95	1,14
%banen op bedrijventerrein	76% (!)	39%	30%
Banen/vestigingen	3	2,1	3,6

Arbeidsmarkt en ruimte

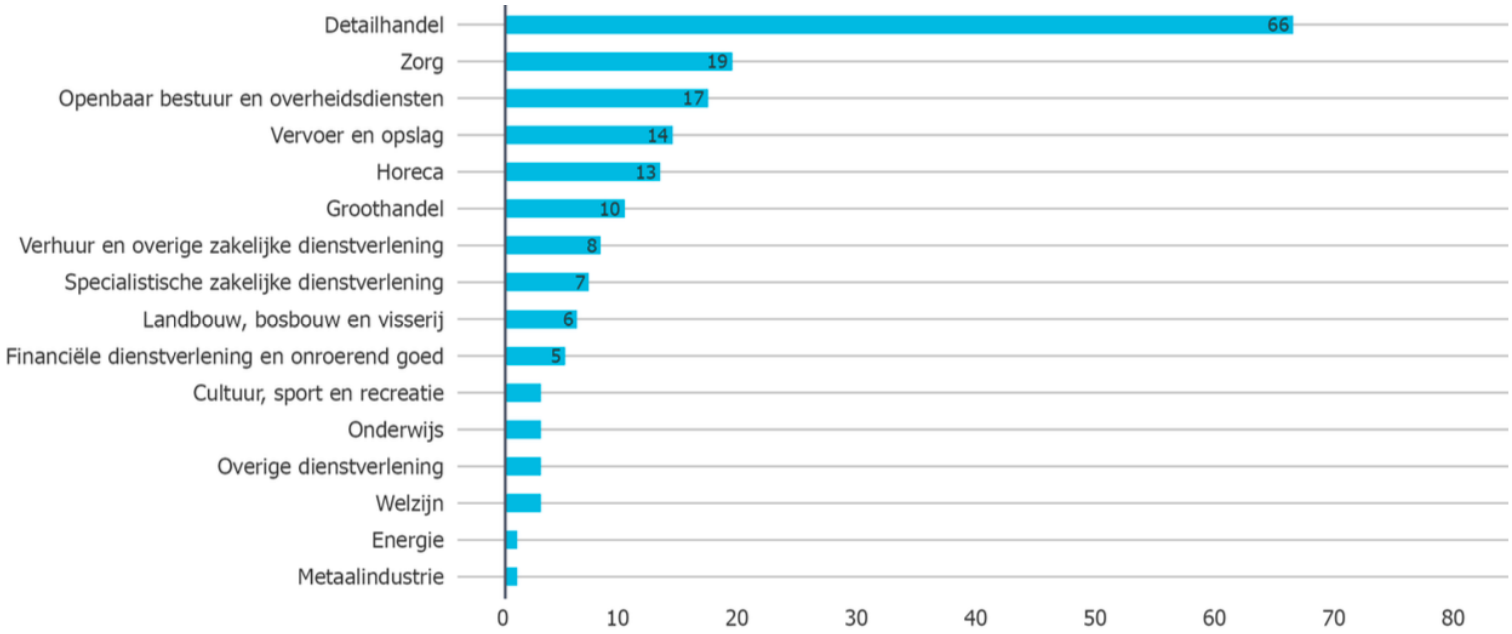
Eijsden-Margraten is een woongemeente van Maastricht

- Sterke uitgaande arbeidsmarktrelatie met name Maastricht
  - Pendelsaldo 6000 negatief: 3000 inkomend, 9000 uitgaand (helft van beroepsbevolking)
  - 58% uitgaande pendel naar Maastricht: 5300 mensen.
  - Hoog aandeel hoogopgeleiden (35%+)
  - Sterkte verhuisrelatie (vergelijkbaar met pendel)

Arbeidsmarkt en ruimte

Er zit rek in verzorgende economie maar toegang tot talent is een probleem

- (Ingevulde) vacatures zijn er vooral in verzorgende en stedelijke economie = groei-indicatie

Brede welvaart

Breed beschouwd staat de economie de gemeente er (nu) goed op

- Bovengemiddelde prestatie brede welvaart
- Vooral hoge scores op aan economie gerelateerde thema's

Thema BW	Indicator BW		Gemeente Eijsden-Mar.		COROP Z-Limburg		PROV. Limburg	
			#	Δ	#	Δ	#	Δ
Welzijn	1.	Tevredenheid leven	128/202		38/40	-	10/12	<
Matr. welvaart	2.	Besteedbaar inkomen	53/339	>	37/40	>	10/12	>
	3.	Bruto bin. product			19/40	-	7/12	-
	4.	Problematische schulden	38/342	<	32/40	-	9/12	
Gezond-heid	5.	Overgewicht	157/340	-	34/40	-	10/12	-
	6.	Ervaren gezondheid	81/340	-	39/40	-	12/12	-
	7.	Levensverwachting	26/342	-				
	8.	Langdurige ziekten	142/340	-	39/40	-	12/12	-
Arbeid en vrije tijd	9.	Netto arbeidsparticipatie	268/342	>	40/40	>	12/12	>
	10.	Bevolking met startkwalificatie	27/342	>	32/40	>	12/12	>
	11.	Werkloosheid	67/342	>	31/40	>	7/12	-
	12.	Afstand tot ov	85/342	-	10/40	-	3/12	-
	13.	Tevredenheid vrije tijd	165/227	-	23/40	-	5/12	-
Wonen	14.	Tevredenheid woonomg.			35/40	-	8/12	-
	15.	Tevredenheid woning			33/40	-	9/12	-
	16.	Afstand sportterrein	35/342	-	1/40	-	1/12	-
	17.	Afstand basisschool	310/342	-	14/40	<	5/12	<
	18.	Afstand café e.d.	47/342	<	1/40	<	1/12	<
Samen-leving	19.	Contact familie, vrienden	78/238	-	21/40	-	5/12	-
	20.	Vrijwilligerswerk	146/236	-	40/40	-	12/12	<
	21.	Tevredenheid sociaal leven	131/228		35/40	<	9/12	<
Veiligheid	22.	Vaak onveilig voelen					10/12	-
	23.	Ondervonden delicten					6/12	-
	24.	Geregistreerde misdrijven	62/341	>			10/12	-
Milieu	25.	Natuurgebied/inwoner	168/342	-	32/40	-	8/12	-
	26.	Emissies van fijnstof naar lucht	82/342	<	29/40	-	8/12	-
	27.	Afstand openbaar groen	306/342	-	13/40	-	4/12	-
	28.	Kwal. zwemwater binnen	181/230	<	32/40	<	3/12	-
	29.	Kwal. zwemwater kust						
Aantal keer top-kwartiel			11/19		3/24		4/27	
Aantal keer bottom-kwartiel			4/19		15/24		11/27	

SWOT op hoofdlijn

	Positief (+)	Negatief (-)
Intern	**Sterk profiel** • Sterke toeristisch-recreatieve basis • Agrarische basis/multifunct. Landbouw **Met onderscheidende basiskwaliteiten** • Strategische ligging in de Euregio • Onderscheidend leefkwaliteit (Cittaslow) • Amerikaanse begraafplaats – U(S)P	
Extern		

SWOT op hoofdlijn

	Positief (+)	Negatief (-)
Intern	**Sterk profiel** • Sterke toeristisch-recreatieve basis • Agrarische basis/multifunct. Landbouw **Met onderscheidende basiskwaliteiten** • Strategische ligging in de Euregio • Onderscheidend leefkwaliteit (Cittaslow) • Amerikaanse begraafplaats – U(S)P	**Economie weinig veerkrachtig** • Beperkte economische schaal • Kwetsbaarheid in toerisme en landbouw **Niet goed geëquipeerd voor toekomst** • Ruimt. beperkingen & landschapsdruk • Arbeidsmarktkrapte en vergrijzing MKB • Leefbaarheid/voorzieningen onder druk
Extern		

SWOT op hoofdlijn

	Positief (+)	Negatief (-)
Intern	**Sterk profiel** • Sterke toeristisch-recreatieve basis • Agrarische basis/multifunct. Landbouw **Met onderscheidende basiskwaliteiten** • Strategische ligging in de Euregio • Onderscheidend leefkwaliteit (Cittaslow) • Amerikaanse begraafplaats – U(S)P	**Economie weinig veerkrachtig** • Beperkte economische schaal • Kwetsbaarheid in toerisme en landbouw **Niet goed geëquipeerd voor toekomst** • Ruimt. beperkingen & landschapsdruk • Arbeidsmarktkrapte en vergrijzing MKB • Leefbaarheid/voorzieningen onder druk
Extern	**Toekomstbestendig maken economie** • Kwaliteitsgedreven vrijetijdseconomie • Transformatie landbouw **Uitbouwen economie met Maastricht** • Spinoff kansen Health Campus (health en engineering) • Einstein Telescope als econ. katalysator	

SWOT op hoofdlijn

	Positief (+)	Negatief (-)
Intern	**Sterk profiel** • Sterke toeristisch-recreatieve basis • Agrarische basis/multifunct. Landbouw **Met onderscheidende basiskwaliteiten** • Strategische ligging in de Euregio • Onderscheidend leefkwaliteit (Cittaslow) • Amerikaanse begraafplaats – U(S)P	**Economie weinig veerkrachtig** • Beperkte economische schaal • Kwetsbaarheid in toerisme en landbouw **Niet goed geëquipeerd voor toekomst** • Ruimt. beperkingen & landschapsdruk • Arbeidsmarktkrapte en vergrijzing MKB • Leefbaarheid/voorzieningen onder druk
Extern	**Toekomstbestendig maken economie** • Kwaliteitsgedreven vrijetijdseconomie • Transformatie landbouw **Uitbouwen economie met Maastricht** • Spinoff kansen Health Campus (health en engineering) • Einstein Telescope als econ. katalysator	**Druk op randvoorwaarden neemt toe** • Energie- en ruimtedruk • Druk op landschap en leefomgeving • Demografische druk en vergrijzing **Kwetsbaar door externe afhankelijkheden** • Geen eigen agenda laat je drijven op keuzes elders

Agenda

1. Aanleiding Economisch Kompas en proces
2. Analyse Economische identiteit
3. Te valideren ontwikkelkansen

Economische ontwikkelkansen

Eerste analyse obv de feitelijke situatie

1. Eijsden-Margraten onderdeel van Health propositie van Maastricht
2. Doorbouwen aan toeristische functie
3. Aansluiten bij Einstein Telescope ontwikkeling
4. Ruimte voor hightech en engineeringbedrijven
5. De Amerikaanse begraafplaats als uniek platform
6. Versterken van de agrarische basis en multifunctionele landbouw
7. Verzilveren groeiende populatie hoogopgeleiden mensen die komen wonen in Eijsden-Margraten en werken in Maastricht
8. Groei van de brede (grensoverschrijdende) regio in banen en mensen

Strategy Unit

Strategy Unit B.V.
info@strategyunit.nl
strategyunit.nl

Realising the future

